

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Çağatay Türkçesinin genel özelliklerini kavrama ve dönem eserlerini orijinalinden okuyabilme.

Dersin İçeriği

Çağatay Türkçesinin tarihî gelişimi ve özellikleri, dönemin örnek metinleri üzerinde yazma ve okuma çalışmaları.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

ARGUNŞAH, Mustafa (2013). Tarihî Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, İstanbul: Kesit Yayınları.
 Türk, Vahit vd (2019). XIV-XV. Yüzyıllar Türk Dili, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Yayınları, s. 62-86. Erdem Uçar, Filiz Meltem (2019). Şeyh-zâde Atâyî Dîvânı I. İstanbul: Kesit Yayınları. Karaağaç, Günay (1997). Lutfî Dîvânı, Ankara: TDK Yayınları. Yıldırım, Talip (2021). Hüseyin Baykara Divanı, Ankara: TDK Yayınları.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Güncel yayınlar takip edilmelidir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı öğretim elemanı bulunmamamaktadır.

Dersin Verilişi

Yüz yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Filiz Meltem Erdem Uçar

Program Çıktısı

1. Çağatay Türkçesinin ses ve yapı özelliklerini kavrayabilir.
2. Çağatay Türkçesinin dönemlerini ve bu dönemlerin genel özelliklerini öğrenebilir.
3. Çağatay Türkçesi ile yazılmış metinleri okuyup anlayabilir.
4. Çağatay Türkçesinin tarihi Türk lehçeleri arasındaki yerini kavrayabilir.

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	Tarihî Türk Lehçeleri, Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap	Dersin amacı, konusu, kapsamı Çağatay Türklerinin tarihi	
2	Tarihî Türk Lehçeleri, Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 79-87.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap	Çağatay Türkçesinin ses (fonetik) özellikleri: Ünlüler	
3	Tarihî Türk Lehçeleri, Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 88-98.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap	Çağatay Türkçesinin ses (fonetik) özellikleri: Ünsüzler	
4	Tarihî Türk Lehçeleri, Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s.239-242.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Gedâyî)	
5	Şeyh-zâde Atâyî Divânı, Filiz Meltem Erdem Uçar	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Atâyî)	
6	Tarihî Türk Lehçeleri, Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 236-238.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Sekkâkî)	
7	Lutfî Dîvânı, Günay Karaağaç.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Lutfî)	
8		Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Uygulama	Ara Sınav	
9	Tarihî Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 250-263.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Nevâyî)	
10	Tarihî Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 250-263.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Nevâyî)	
11	Tarihî Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 250-263.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Nevâyî)	
12	Tarihî Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 271-279.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Babur)	
13	Tarihî Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 271-279.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Babur)	
14	Hüseyin Baykara Divanı, Talip Yıldırım.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Hüseyin Baykara)	
15	Tarihî Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, Mustafa Argunşah, s. 287-291.	Söz konusu ders, laboratuvar uygulamalarını kapsamamaktadır	Anlatma, soru-cevap, örnek okuma ve uygulama çalışmaları	Metin okuma ve inceleme (Şecere-yi Terâkime)	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Final Sınavı Hazırlık	3	2,00
Ara Sınav Hazırlık	3	2,00
Teorik Ders Anlatım	14	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	2,00
Ev Ödevi	7	2,00

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Final	60,00
Vize	40,00

Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü / ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22
Ö.Ç. 1					5	5	5			5	5											
Ö.Ç. 2					5	5	5			5	5											
Ö.Ç. 3							5			5	5											
Ö.Ç. 4					5		5			5	5											

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türklük bilimi kavramını tanımlayabilir, özelliklerini ve tarihî gelişimini açıklayabilir.
- P.Ç. 2 :** Türk dünyası kavramının tarihî gelişimi ve coğrafi sınırlarını bilir, Türk dünyasını oluşturan toplulukların tarihleri, günümüzdeki durumları ve bunların sosyo-kültürel ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 3 :** Dil kavramını her yönüyle bilir, dilin incelenme yöntem ve disiplinlerini (dil bilimi, dil bilgisi, filoloji) tanıır ve çağdaş dil bilimi verileriyle Türk dilini inceleyebilir.
- P.Ç. 4 :** Çağdaş Türk dünyasının, yönere göre güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı ve kuzeydoğu şeklinde sınıflandırılan lehçe gruplarını ve edebiyatlarını tanıır ve bu grupların dil ve edebiyat açısından ayırt edici özelliklerini bilir.
- P.Ç. 5 :** Türk dili tarihini, ilk yazılı belgelerden çağdaş Türk lehçelerinin ortaya çıkışına ve günümüzdeki durumuna kadar olan dönemlerini kronolojik olarak ve eserleriyle birlikte bilir.
- P.Ç. 6 :** Tarihî Türk lehçelerinde farklı alfabelerle (Köktürk, Uygur, Arap vd.) yazılmış metinleri okuyabilir, açıklayabilir ve dil yönünden inceleyebilir.
- P.Ç. 7 :** Çağdaş Türk lehçelerinde farklı alfabelerle (Latin, Kiril, Arap vd.) yazılmış metinleri okuyabilir, açıklayabilir ve dil yönünden inceleyebilir.
- P.Ç. 8 :** Çağdaş Türk lehçelerinin ağızları hakkında bilgi sahibi olur, bu ağızlardan derlenen veya bu ağızlarla yazılan metinleri okuyabilir, açıklayabilir ve dil yönünden inceleyebilir.
- P.Ç. 9 :** Çağdaş Türk lehçeleri arasında aktarma yapabilir.
- P.Ç. 10 :** Çağdaş Türk lehçeleri ve edebiyatlarının tarihî dönemlerine ait eserleri ve yazarları bilir, bu metinleri inceler, yorumlar ve karşılaştırarak tartışabilir.
- P.Ç. 11 :** Çağdaş Türk edebiyatlarına ait eserleri ve yazarları bilir, bu metinleri inceler, yorumlar ve karşılaştırarak tartışabilir.
- P.Ç. 12 :** Türk boylarının sahip olduğu kültürel değerler ve halk edebiyatı ürünleri ile ilgili konularda gerekli bilgi, birikim ve duyarlılığa sahip olur.
- P.Ç. 13 :** Alanıyla ilgili gelişmeleri izler, problemleri tespit eder, bu problemlerin çözümüne yönelik gerekli verileri toplar, bu verilere göre sonuçları yorumlar ve gerektiğinde yaptığı çalışmaları ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşarak meslekî konulara katkıda bulunur.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri yaşam boyunca; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.
- P.Ç. 15 :** İlgi alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde iletişim kurabilir ve böylece sahip olduğu bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- P.Ç. 16 :** Disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Beşeri bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 19 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.

- P.Ç. 20 :** Sanat ve spor konularına ilişkin bireysel yeteneklerini geliştirir.
- P.Ç. 21 :** Bilgisayar yazılımlarını ve iletişim teknolojilerini alanının gerektirdiği düzeyde kullanır.
- P.Ç. 22 :** Bir veya birden fazla yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- Ö.Ç. 1 :** Çağatay Türkçesinin ses ve yapı özelliklerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 2 :** Çağatay Türkçesinin dönemlerini ve bu dönemlerin genel özelliklerini öğrenebilir.
- Ö.Ç. 3 :** Çağatay Türkçesi ile yazılmış metinleri okuyup anlayabilir.
- Ö.Ç. 4 :** Çağatay Türkçesinin tarihî Türk lehçeleri arasındaki yerini kavrayabilir.